

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnalle

Asiantuntijalausunto Hallituksen esityksestä eduskunnalle maakuntien perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä koskevaksi lainsäädännöksi (HE 15/2017 vp)

Helsingin yliopiston valtiotieteellisen tiedekunnan sosiaalityön tieteenala kiittää tilaisuudesta esittää näkemyksensä erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain koulutusta, tutkimusta ja kehittämistä koskevista esityksistä. Eduskunnassa käsiteltävänä olevan hallituksen esityksen vaikutukset sosiaalihuollon tutkimukseen ja kehittämiseen sekä sosiaalityön yliopistolliseen koulutukseen ja tutkimukseen ovat merkittäviä.

Keskeisimmät huomiot ovat:

- 1) Sosiaalityön ja -palvelujen on perustuttava vankasti tutkimukseen terveydenhuollon tavoin. Sosiaalihuollolle ja terveydenhuollolle tulee luoda lainsäädännöllä yhdenvertaiset mahdollisuudet, rakenteet ja rahoitusjärjestelmät koulutuksessa, tutkimuksessa ja kehittämisessä. Tämä koskee myös sosiaalityön ruotsinkielistä koulutusta. Säädösten tulee tunnistaa sosiaalihuollon koulutuksen ja tutkimuksen erityispiirteet.
- 2) Lakiesitys laajentaa aiheellisesti nykyisin vain terveydenhuoltoa koskevan koulutuksen ja tutkimuksen valtion korvaukset koskemaan sosiaalihuoltoa. Sosiaalihuollon osalta valtion korvausten tulee koskea sosiaalityön yliopistollista peruskoulutusta, erikoistumiskoulutusta sekä sosiaalihuollon tutkimusta. Tämä tulee todeta lakipykälissä, vaikka myöhemmin valmisteltaisiinkin sosiaali- ja terveysministeriön tarkentava asetus. Pykälien muotoilu vaatii täsmentämistä tutkimusvarojen hakemiseen oikeutettujen toimijoiden osalta siten, että yliopistojen sosiaalityön tutkimusta tekevien yksiköiden on mahdollista osallistua sosiaali- ja terveydenhuollon tutkimukseen omilla rahoitushakemuksillaan.
- 3) Lakiesitys velvoittaa maakunnat tutkimukseen ja kehittämiseen. On tarpeen, että tutkimus- ja kehittämistoiminta organisoidaan valtakunnallisesti yhtenäisesti niin, että kullekin viidelle yhteistyöalueelle perustetaan sosiaali- ja terveydenhuollon osaamiskeskukset, joilla on alueellisia toimipisteitä kussakin maakunnassa.
- 4) Sosiaalihuoltoon on tarpeellista kehittää ns. sivutehtäväjärjestelmä, joka toimii samankaltaisilla periaatteilla kuin terveydenhuollossa.

- 5) Kaikkien maakuntien järjestämisvastuulla olevien palvelujen tuottajien on osallistuttava palvelujen kehittämiseen maakunnan määrittelemällä tavalla. Tätä koskeva HE:n 35 § on tarpeellinen.
- 6) Alueellisia tutkimustoimikuntia koskeva muotoilu (38 §) on tarpeen. Tärkeää on, että tutkimustoimikunnissa turvataan yhtäläinen sosiaalitieteellisen tutkimuksen edustus.
- 7) Varoja sosiaali- ja terveydenhuollon tutkimukseen on lisättävä tuntuvasti, sillä terveydenhuollon tutkimuksen rahoitus on viime vuosina supistunut uhkaavasti. Tutkimusvarojen lisääminen on erityisen keskeistä maakunta- ja sote-uudistusten ratkaisevina muutosvuosina. Tutkimusrahoituksen tulee mahdollistaa hankkeiden ohella kuntien nykyisin Helsingin yliopistolle osin kustantamien käytäntötutkimuksen professorien ja yliopistonlehtorien toimien rahoitus.

Sosiaalityön yliopistollinen opetus ja tutkimus varmistavat sosiaalihuollon riittävän osaamisen. Se on edellytys asiakasturvallisuudelle, monialaiselle asiakkaan ongelmien tunnistamiselle, vaikuttavalle toiminnalle, kustannussäästöille sekä panostuksille ehkäisevään ja varhaista tukea antavaan työhön. Aiemmin kehitetyt sosiaalihuollon tutkimusperusteisuutta edistävät toimintatavat on aiheellista ottaa järjestelmällisesti käyttöön uudessa palvelujärjestelmässä. Helsingin yliopiston aikaansaamia toimintamalleja ovat esimerkiksi sosiaalityön käytäntötutkimus, yhteisoppiminen ja –tutkiminen sekä kokeilutoiminta.

psta

Marjaana Seppänen
professori, sosiaalityö
Valtiotieteellinen tiedekunta
Helsingin yliopisto
marjaana.seppanen@helsinki.fi
p. 050 4489118